ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى

21

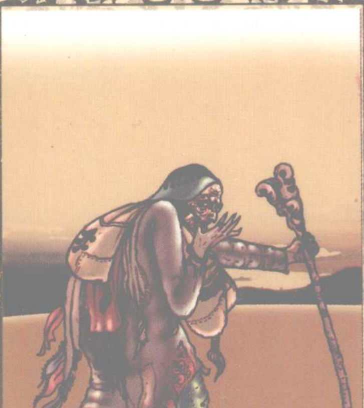

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى

21

«ئۇيغۇر خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى قامۇسى»
تەھرىر ھەيئىتى نەشرگە تەييارلىغان

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

维吾尔民间故事. 21:维吾尔文/《维吾尔民间文学大典》编委会编. —乌鲁木齐：新疆人民出版社，2008.11
(维吾尔民间文学大典)
ISBN 978—7—228—12020—8

Ⅰ.维… Ⅱ.维… Ⅲ.维吾尔族—民间故事—作品集—中国—维吾尔语(中国少数民族语言) Ⅳ.I277.3

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2008)第 177995 号

策　　划	阿不都热合曼·艾白·艾合买提·伊明
责任编辑	艾合买提·伊明
责任校对	阿布勒孜·阿巴斯 等
封面设计	买买提·诺贝提
出版发行	新疆人民出版社
地　　址	乌鲁木齐市解放南路 348 号
电　　话	(0991)2827472
邮　　编	830001
经　　销	新疆维吾尔自治区新华书店
印　　刷	乌鲁木齐八家户彩印有限公司
开　　本	880×1230 毫米　1/32
印　　张	5
版　　次	2008 年 11 月第 1 版
印　　次	2008 年 11 月第 1 次印刷
印　　数	1—5000
定　　价	12.00 元

ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى — 21

نەشرگە تەييارلىغۇچى : «ئۇيغۇر خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى قامۇسى» تەھرىر ھەيئىتى
پىلانلىغۇچىلار : ئابدۇراخمان ئەبەي ، ئەخمەت ئىمىن
مەسئۇل مۇھەررىرى : ئەخمەت ئىمىن
مەسئۇل كوررېكتورى : ئابلىز ئابباس قاتارلىقلار
مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى : مەمەت نەۋبەت
نەشر قىلىپ تارقاتقۇچى : شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى
ئادرېسى : ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 - نومۇر
تېلېفون : 0991—2827472
پوچتا نومۇرى : 830001
ساتقۇچى : شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق شىنخۇا كىتابخانىسى
باسقۇچى : ئۈرۈمچى باجياخۇ رەڭلىك باسما چەكلىك شىركىتى
فورماتى : 880×1230 مىللىمېتىر 1/32
باسما تاۋىقى : 5
نەشرى : 2008 - يىلى 11 - ئاي 1 - نەشرى
بېسىلىشى : 2008 - يىلى 11 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىراژى : 1—5000
كىتاب نومۇرى : ISBN 978—7—228—12020—8
باھاسى : 12.00 يۈەن

مۇھەررىردىن

ئۇيغۇر خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى باي ۋە گۈزەل بىر خەزىنە. ئۇيغۇر خەلقى ئۆزىنىڭ بېسىپ ئۆتكەن ئۇزاق تارىخىي تەرەققىياتى جەريانىدا، ئۆزىنىڭ مىللىي تىلىنى، ئۆرپ ـ ئادىتىنى، مىللىي مەدەنىيىتىنى، جۈملىدىن باي، گۈزەل ۋە پارلاق ئېغىز ئەدەبىياتىنى بارلىققا كەلتۈرگەن. ئۇيغۇر خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى ئۇزۇن تارىخقا، باي، چوڭقۇر مەزمۇنغا، ئۆزىگە خاس مىللىي ئۇسلۇب ۋە مىللىي شەكىلگە ئىگە بولۇپ، كۆزنى قاماشتۇرۇپ تۇرىدىغان بىر رەڭدار گۈلشەن. ئۇ ئۆزىنىڭ مەزمۇنىنىڭ چوڭقۇرلۇقى، بايلىقى ۋە كەڭلىكى بىلەن، شەكلىنىڭ خىلمۇخىللىقى ۋە گۈزەللىكى، تۈرىنىڭ كۆپلۈكى بىلەن كۆزگە ئالاھىدە چېلىقىدۇ.

ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى يۇقىرىقىدەك ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە ئۇيغۇر خەلق ئېغىز ئەدەبىياتىنىڭ ئەڭ ئومۇملاشقان بىر تۈرى ھېسابلىنىدۇ. ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى ئېغىزدىن ئېغىزغا، ئەۋلادتىن ئەۋلادقا كۆچۈش جەريانىدا خەلق ئاممىسى تەرىپىدىن پىششىقلىنىپ، ۋەقەلىكى تاۋلانغان، نەتىجىسى روشەن ھەم ئۇمىدۋار، تىلى تەسىرلىك ۋە گۈزەل بولۇپ يېتىلگەن.

ھەممىمىزگە مەلۇم، چۆچەك پېرسوناژلىرى بولغان، بىر پۈتۈن ۋەقەلىككە ئىگە نەسرىي ئەسەر. ئۇ ئىجتىمائىي تۇرمۇشنىڭ ھەرقانداق بىر تەرىپىنى ئەكس ئەتتۈرەلەيدۇ. ئۇ ئىجتىمائىي رېئاللىقنىڭ ئەمگەكچى خەلق مېڭىسىدىكى

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

ئىنكاسى، ئەمگەكچى خەلق تۇرمۇشىنىڭ، ئىدىيە ـ ھېسسىياتىنىڭ، غايە ۋە ئارمىنىنىڭ بەدىئىي ئىپادىسى. چۆچەكلەر ئاساسەن رېئالىزملىق بولىدۇ، ئۇنىڭدا يەنە ئاكتىپ رومانتىزمنىڭ قويۇق ئىپادىسىمۇ بولىدۇ. ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرىمۇ شۇنداق.

ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرىدە ئۇيغۇر خەلقىنىڭ ئاق كۆڭۈللۈكى، ھەقىقەتپەرۋەرلىكى، ئەمگەكچان روھى، ساغلام ۋە گۈزەل ئەخلاقىي پەزىلىتى، ۋەتەنپەرۋەرلىكى، قەيسەرانە كۈرەش قىلىش ئىرادىسى، شۇنداقلا ئېسىل ئارزۇ ـ ئارمانلىرى ئىپادىلەنگەن. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئوبراز ئارقىلىق ئىپادىلىنىپ، كىشىلەرگە ياخشى بىلەن ياماننى، ھەق بىلەن ناھەقنى، ئۆز بىلەن دۈشمەننى، خۇنۈكلۈك بىلەن گۈزەللىكنى پەرق ئېتىشكە ياردەم بېرىدۇ. بىز بۇنىڭدىن خەلق چۆچەكلىرىنىڭ مۇئەييەن تەربىيىۋى رولىنى بايقىۋالالايمىز.

شۇنى قەيت قىلىشقا بولىدۇكى، خەلق چۆچەكلىرىنىڭ بالىلارغا بولغان تەربىيىۋى رولى تېخىمۇ زور بولىدۇ. بالىلار كىچىكىدىن تارتىپلا خەلق ئېغىز ئەدەبىياتىنى، جۈملىدىن چۆچەكلەرنى ئاڭلىسا، ئۇلارنىڭ يۇمران قەلبىدە ياخشىلىق، ھەققانىيلىق، گۈزەللىك، ھاياتنى ۋە تەبىئەتنى سۆيۈش ئىستىكى ئويغىنىدۇ.

خەلق چۆچەكلىرىنىڭ تۇرمۇشنى، تارىخنى بىلىش ۋە چۈشىنىشتىكى رولى، خەلق تىلىنى ئۆگىنىشتىكى رولى، گۈزەللىك قارىشىنى يېتىلدۈرۈشتىكى ئېستېتىكىلىق رولى، كۆڭۈل ئېچىش رولىمۇ ئۇنىڭ تەربىيىۋى رولىدىن ئايرىپ قاراشقا بولمايدۇ. يۇقىرىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى ئۆزئارا باغلانغان، ئۆزئارا گىرەلەشكەن، سىڭىشىپ كەتكەن، بىر ـ بىرىنى تولۇقلىغان ۋە ئۆزئارا ماسلاشقان. بۇ خەلق چۆچەكلىرىنىڭ خەلق

تۇرمۇشى بىلەن قان ـ گۆشتەك زىچ مۇناسىۋەتتى بارلىقىنى چۈشەندۈرىدۇ.

خەلق چۆچەكلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان خەلق ئاغزاكى ئەدەبىياتى يېزىق شەكىللىنىشتىن بۇرۇنلا ۋۇجۇدقا كېلىپ، ئۇرغۇن ئەسىرلەر مابەينىدە ئېغىزدىن ئېغىزغا كۆچۈپ يۈردى. يېزىق شەكىللەنگەندىن كېيىن ئۇنىڭ تەرەققىياتى يەنىلا توختاپ قالغىنى يوق. كېيىنكى مەزگىللەردە ئۇرغۇن ئەللەردە خەلق چۆچەكلىرى يىغىپ خاتىرىلىنىپ، ئۇنىڭ يوقىلىپ كەتمەي داۋاملىق مۇكەممەللىشىشىگە كاپالەتلىك قىلىندى. بۇ ئىش بىزدە بۇرۇن ئانچە ـ مۇنچە ئىشلەنگەن بولسىمۇ، رەسمىي ئىشلەش ئۆتكەن ئەسىرنىڭ 50 ـ يىللىرىدا باشلاندى دېيىشكە بولىدۇ. ئازادلىقتىن كېيىن ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى بىرقانچە توپلام قىلىپ ئىشلەنگەنىدى. 80 ـ، 90 ـ يىللارغا كەلگەندە ئېلىمىز بويىچە خەلق ئېغىز ئەدەبىياتىنى توپلاش، رەتلەش، نەشر قىلىش دولقۇنىنىڭ تۈرتكىسىدە شىنجاڭنىڭ ھەرقايسى ناھىيىلىرىگىچە خەلق چۆچەكلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى ئەسەرلىرى كەڭ كۆلەمدە يىغىلدى، رەتلەندى ۋە مەخسۇس توپلاملار نەشر قىلىندى. مۇشۇ ئەسىرنىڭ باشلىرىدا بۇ ئەسەرلەر قايتا ـ قايتا سېلىشتۇرۇش، رەتلەش، تاللاش ئارقىلىق سىستېمىلاشتۇرۇلۇپ زور ھەجىملىك «ئۇيغۇر خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى قامۇسى» ۋۇجۇدقا كەلدى. قولىڭىزدىكى 23 قىسىملىق «ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى» دەل مۇشۇ ئىلمىي ئەمگەكنىڭ مېۋىسى.

بۇ بىر يۈرۈش كىتابقا سېھرىي چۆچەكلەر، تۇرمۇش چۆچەكلىرى، چىچەنلەر ھەققىدىكى چۆچەكلەر، ھەجۋىي چۆچەكلەر، تېپىشماقلىق چۆچەكلەر، ھايۋانلار ھەققىدىكى چۆچەكلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان 300 دىن ئارتۇق چۆچەك

كىرگۈزۈلگەن ۋە مۇناسىپ قىزىقارلىق قىستۇرما رەسىملەر سەپلەنگەن.

ئىشىنىمىزكى، بۇ بىر يۈرۈش كىتاب خەلقىمىزنىڭ مەدەنىيەت تۇرمۇشىنى تېخىمۇ بېيىتىدۇ ۋە رەڭدار قىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىللە خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى تەتقىقاتچىلىرىنىمۇ مول ۋە رەڭدار ماتېرىيال مەنبەسى بىلەن تەمىنلەيدۇ، ئۇلار بۇ كىتابلىرىمىزدىن ئۇيغۇر خەلقىنىڭ ھەرقايسى تارىخىي دەۋرلەردىكى سىياسىي، تارىخىي، ئەخلاقىي، دىنىي ۋە ئېستېتىكىلىق قاراشلىرىنى، ھەرقايسى تارىخىي دەۋرلەردىكى سىياسىي، ئىقتىسادىي، مەدەنىي تۇرمۇشىنى، ئۆرپ ـ ئادەت ئالاھىدىلىكلىرىنى تەتقىق قىلىشتا مۇھىم يىپ ئۇچى ۋە ئىلھامغا ئېرىشەلەيدۇ. بىزنىڭ بۇ كىتابلارنى نەشرگە تەييارلاشتىكى ئاساسىي مۇددىئايىمىزمۇ دەل مۇشۇ.

مۇندەرىجە

بۇقا موزايلاپتۇ 1
ساقى كاج 5
پادىشاھنىڭ خانىشنى خورازغا نىكاھ
قىلدۇرۇشى 19
پادىشاھنىڭ ساز ئاڭلىشى 22
مازاقخور مازاقتا ئۆلەر 26
گول قىز 29
بىلىمەن 32
ئەينەك 36
مىس قازان 43
پادىشاھنىڭ كۈننى ئۇزارتىشى 48
ناداندىن تادان چىقار 51
ئىككى باي 55
سالام ئېيت 59
ئۆز بېشىغا كەلمىگۈچە 62
يامان خوتۇندىن بەزگەك جىن قاچار 65
توخۇنى يولدا چىلىلىتارمەن 69
ئىككى ئالدامچى 72
ئىككى ھۇرۇننىڭ ئۆلۈمى 77

ئېشەكنى ئۆرۈپ خوتۇننى قورقۇتۇش 80
قارا مۇقچىنىڭ پىيىزى 83
بېخىل 86
كۆسەي قاشلىق ۋاپادار 88
نەغمەجان 98
ئىسسىت، ھۈنىرىم 108
ئىككى گىرى 111
كاج خوتۇننىڭ ئۆلۈمى 117
گول چامغۇۋاي 119
قوغۇنچىنىڭ باھاسى 124
مەمتىكام يالغان بىلەن ئەمتىكام دىك ـ دىك....126
بەڭگىنىڭ خىيالى 132
نادان بىلەن تادان 136
بەش گاس 138
تېۋىپنىڭ ئوغلى 144

بۇقا موزايلاپتۇ

بۇرۇنقى زاماندا بىر ئاق كۆڭۈل كەمبەغەل ئۆتكەنىكەن، ئۇنىڭ موزايلىق بىر ئىنىكى بار ئىكەن. بىر كۈنى دېھقان ئىنەكنى سۇغارغىلى ئاچىقىپتۇ. موزاي ئىنەكنىڭ ئارقىسىدىن ئەگىشىپتۇ. دەل شۇ چاغدا يەنە بىر كىشىمۇ بۇقىسىنى سۇغارغىلى ئاچىققانىكەن، قايتار چېغىدا موزاي بۇقىغا ئەگىشىپ كېتىپ قاپتۇ. موزاينىڭ ئىگىسى ئىنىكىنى ئۆيگە ئاپىرىپ باغلاپ قويۇپ، بۇقىسى بار ئادەمنىڭكىگە موزاينى ئەكەلگىلى بېرىپتۇ. بىراق، بۇقىنىڭ ئىگىسى:

— بۇ موزاي مېنىڭكى. مېنىڭ بۇقام موزايلايدىغان خاسىيەتلىك بۇقا. بۇ موزايغا ھەرقانداق كىشىنىڭ چىشى پاتمايدۇ، — دەپ، مۇتتەھەملىك قىلىپ موزاينى بەرمەپتۇ. ئىككىيلەن تالىشىپتۇ، ئاخىر قازىنىڭ ئالدىغا بارماقچى بولۇشۇپتۇ. بۇقىنىڭ ئىگىسى ھېلىقى موزاينىڭ تېزىكىدىن بىر ياغلىق ئېلىپ قوينىغا سېلىۋاپتۇ. موزاينىڭ ئىگىسى بولسا ھېچ نەرسە ئالماپتۇ. ئۇلار قازىنىڭ ئالدىغا كىرىپ ئېگىلىپ تەزىم قىلىشىپتۇ.

— ھە، نېمە گەپ؟ — دەپتۇ قازى خۇشياقا - ياقماس قىياپەتتە. موزاينىڭ ئىگىسى ئېگىلىپ تۇرۇپ ئۆزىنىڭ ئەرزىنى بايان قىپتۇ:

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com

— ھۆرمەتلىك قازىم، مېنىڭ بىر موزايلىق ئىنىكىم بو-
لۇپ، ئۇنى تۇنۇگۇن كۆلگە سۇغارغىلى ئاچىققانىدىم. قايتار
چاغدا موزىيىم بۇ كىشىنىڭ بۇقىسىغا ئەگىشىپ ئۇنىڭكىگە
كىرىپ كەتتى. موزاينى ئەكەتكىلى بارسام، بۇ كىشى: «بۇ
مېنىڭ موزىيىم، بۇ موزاينى مېنىڭ بۇقام تۇغقان» دەپ بەر-
مەيۋاتىدۇ. جاھاندا مۇشۇنداقمۇ مۇتتەھەملىك بولامدۇ، قازىم؟ !
بۇقىمۇ تۇغامدۇ، قازىم؟ ! بۇ دەۋانى ھەق سوراپ قويامدىكىن،
دېگەن ئۈمىدتە ئۆزلىرىنىڭ ئالدىغا كەلدۇق، — دەپتۇ. موزاي-
نىڭ ئىگىسى ئەرزىنى تۈگىتىشىگە، بۇقىنىڭ ئىگىسى سۆزد-
نى باشلاپتۇ:

— قارىماملا، قازىم، ماۋۇ قارا يۈز بەندە ئېغىلىمدىكى
موزاينى «مېنىڭ» دەپ، ئېلىپ كەتمەكچى بولۇۋاتىدۇ. بۇ،
قاراپ تۇرۇپ كىشىنى بوزەك قىلغانلىق ئەمەسمۇ؟ ! سىلىمۇ
ناھايىتى ئوبدان بىلىلا، بۇقا دېگەنمۇ بەزىدە موزايلايدۇ ئە-
مەسمۇ؟ موزاي مېنىڭ، بۇنىڭدا شەك يوق. بۇ دەۋانى
ئوبدانىراق سوراپ قويسىلا، قازىم، — دەپتۇ. بۇقا ئىگىسى
سۆزلەۋېتىپ تېزەك چىگىلگەن ئاق ياغلىقنى ئۈچ - تۆت قې-
تىم مۇشتلاپ قويۇپتۇ. قازى نېمە دېيىشىنى بىلەلمەي، بىر-
دەم ئويلىنىۋالغاندىن كېيىن:

— مەن ئىچكەركى ئۆيگە كىرىپ كىتابقا قاراپ باقاي،
كىتابتا نېمە يېزىلغان بولسا، شۇ بويىچە سورايمەن، — دەپ،
ئىچكەركى ئۆيگە كىرىپ كېتىپتۇ. قازىنىڭ تويماس كۆزى
بۇقا ئىگىسى مۇشتلاپ قويغان ئاق ياغلىققا چۈشكەنىكەن، ئۇ
ياغلىقتىكىنى تىللا دەپ ئويلاپ، بۇقا ئىگىسىگە پايدىلىق سۆز
قىلىپ، تىللانى قولغا چۈشۈرۈش كويىغا چۈشۈپتۇ. بىردەمدىن
كېيىن قورسىقىغا بىر ھىيلىنى پۈكۈپ ئۆيدىن چىقىپتۇ -
دە، گېپىنى قىرىپ تۇرۇپ موزاينىڭ ئىگىسىگە:

— مەن بۇرۇن بىلمەپتىكەنمەن، كىتابتا يېزىلىپتۇ، بۇ-
قىمۇ بەزىدە موزايلايدىكەن. بۇ كىشىنىڭ بۇقىسىنىڭ موزاي-
لىغىنى راست. موزايدا سېنىڭ ھەققىڭ يوق، ماڭ بېرىپ
ئىشىڭنى قىل، بۇنىڭدىن كېيىن يەنە مۇشۇنداق مۇتتەھەملىك
قىلساڭ، كۆرگۈلۈكۈڭنى كۆرىسەن ! — دەپتۇ. موزاينىڭ ئى-
گىسى سۆز ياندۇرۇشقا جۈرئەت قىلالماي گەدىنىنى قاشلاپ،
ئىككى كۆزىنى ياشلاپ، ھەسرەتلىك تىنىپ ئاستا چىقىپ
كېتىپتۇ. بۇقا ئىگىسىمۇ خۇشال بوپتۇ ۋە چوڭ قەدەملەر بى-

لەن تالاغا مېڭىپتۇيۇ، قازىغا قويىنىدىكى ياغلىقنى بەرمەپتۇ. قازى ھاپىلا ـ شاپىلا كىچىك ئوغلىنى:

— ئاۋۇ ئېگىز كىشىدە بىر ئاق ياغلىق بار، «دادام بەر-سۇن دېدى» دەپ، ئېلىپ كەلگىن، — دەپ ئەۋەتىپتۇ.

ئوغۇل بېرىپ ھېلىقى ئېگىز ئادەمنىڭ پېشىگە چىڭ ئېسىلىپ: «ياغلىقنى بېرىڭ» دەپ، چىڭ تۇرۇۋاپتۇ. بۇقىنىڭ ئىگىسى ياغلىقنى بېرىپ كەينىگە قارىماي كېتىپ قاپتۇ، بالا ياغلىقنى دادىسىغا ئەكېلىپ بېرىپتۇ. قازى: «بىر ياغلىق تىللاغا ئىگە بولدۇم» دەپ، خۇشاللىقىدىن قىن ـ قىنىغا پاتماي قاپتۇ، ياغلىقنى باغرىغا بىرنەچچە قېتىم بېسىپتۇ، ئاندىن ئېچىپ قارىغانىكەن، ياغلىقتىكى قېتىپ كەتكەن موزاي تېزەكلىرى چېچىلىپ كېتىپتۇ، قازى يىلان چېقىۋالغاندەك تولغىنىپ، تاتىرىپ كېتىپتۇ، نېمە قىلىشىنى بىلمەي بۇتتەكلا تۇرۇپ قاپتۇ.

بىرنەچچە كۈندىن كېيىن بۇ قىزىقارلىق ۋەقە ئەلگە ئاڭلىنىپ، سۆز ـ چۆچەك بولۇشقا باشلاپتۇ. قازى شۇ قېتىملىق سوراقتىن كېيىن جامائەت ئارىسىدا باش كۆتۈرەلمەس بولۇپ كېتىپتۇ.

ساقى كاج

بۇرۇن بۇرۇن ئىكەن، چاشقان سامادا، ئۆردەك كامىردا، بۇرگە ھاۋادا ئىكەن. ئاشۇ زاماندا يىراقمۇ ئەمەس، يېقىنمۇ ئەمەس بىر ماكاندا بىر جۈپ ئەر - خوتۇن بولۇپ، ئۇلارنىڭ بىر ئوغلى بار ئىكەن، ئوغلىنىڭ ئىسمى ساقى ئىكەن. ساقى تولىمۇ گۇمانخور، كاج ئىكەن، دائىم باشقىلار ياخشى نەسىھەت، مەسلىھەت بەرسە قوبۇل قىلمايدىكەن. ھەتتا، ھەرقانداق بىرەر جىددىي ئىشتىن خەۋەر يەتكۈزسىمۇ، ئۆزىنىڭ گۇمانخورلۇقى بىلەن «ئىشەنمەيمەن» دەپ ئۆز خىيالىغا كەلگەننى قىلىدىكەن. ئۇنىڭ كاجلىقى، گۇمانخورلۇقى ئون سەككىز ياشقا توشۇپ، قۇرامىغا يەتكەندە تېخىمۇ ئەدەپ كېتىپتۇ. لېكىن، بۇ قىلىقى دەسلەپ ئۇنىڭغا ئامەت، بەخت ئېلىپ كەپتۇ.

بىر كۈنى ساقى كۆرگەن چۈشىنى ئەسلەپ ئولتۇرسا، ئاتىسى ئۇنىڭ خىيالىنى بۇزۇپ ئىشقا بۇيرۇپ:

— ئوغلۇم ساقى، مەن سېنى يالغۇز ئوغۇل دەپ ئەتىۋارلاپ ئېغىر ئىشقا سالماي چوڭ قىلدىم. ئەمدى سەن ماڭا ياردەملىشىپ ئىشنىڭ ئېپى - جېپىنى بىل، مەندىن كېيىن قالساڭ، جاپا چېكىپ قالىسەن. ماڭ، بېرىپ قوغۇنلارنى سۇغىرىۋېتىپ كەل، بۇ يىل قوغۇنلار ئوخشىدى، كۈزدە قوغۇنلار سېتىلغاندا سېنى ئۆيلەپ قويىمەن، — دەپتۇ.

ساقى ئاتىسىنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ، ئاتام مېنى ئىشقا سې-لىش ئۈچۈن ئۆيلەپ قويماقچى بولۇۋاتىدۇ، دەپ ئويلاپ:

— ئىشەنمەيمەن، — دەپتۇ. ئاتىسى ئوغلىنىڭ سۆزىگە ھەيران بولۇپ:

— نېمىگە ئىشەنمەيسەن؟ — دەپ سوراپتۇ. ساقى:

— ئۆيلەپ قويۇشۇڭغا ئىشەنمەيمەن، — دەپتۇ.

ئاتىسى ساقىنى قىزىقچىلىق قىلىۋاتىدۇ، دەپ ئويلاپ:

— ئىشەنمەمسەن، بۇنى كۆزدە كۆرەيلى، ئاۋۋال بېرىپ قوغۇنلارنى سۇغىرىۋېتىپ كەل، ھېچبولمىسا سەنمۇ يەيسەن ئەمەسمۇ؟ — دەپتۇ.

ساقى ئاتىسىغا كاجلىقىنى ئاقتۇرالماي، قوغۇنلارنى سۇ-غارغىلى بېرىپتۇ. ساقى سۇنى يەر قوشنىسى باينىڭ قوغۇن-لۇقىنىڭ چۆنەكلىرىگە باشلاپ قويۇپ، خىيال سۈرۈپ ئولتۇ-

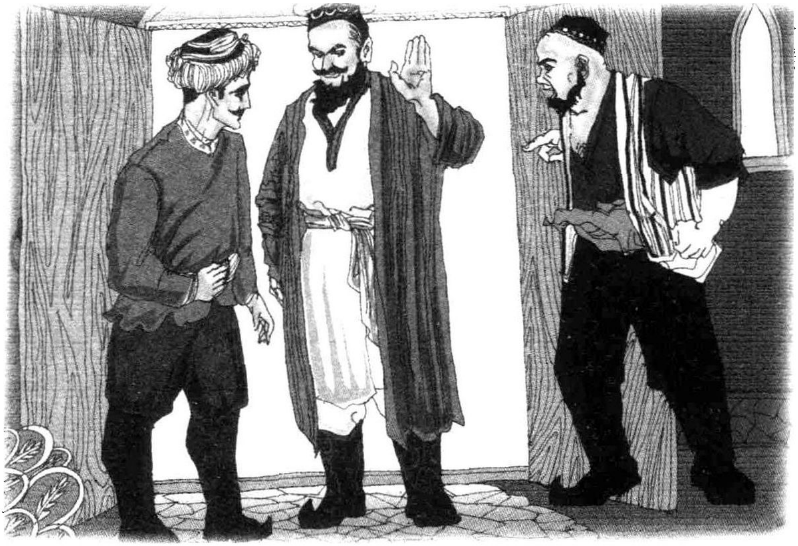

رۇۋپ قاپتۇ. سۇ كىرىپ قوغۇن چۈنەكلىرى توشۇپ تاختىلارغا چىقىشقا باشلاپتۇ. ئۇنىڭ بىخەستەلىكىدىن ئاخىر پۈتۈن قوغۇنلۇق سۇ ئاستىدا قاپتۇ. بۇنى كۆرگەن يەنە بىر يەر قوشنىسى ساقىنى چاقىرىپ:

— ھەي ساقى، باي ئاكامنىڭ قوغۇنلىرىنى سۇغا باستۇرۇۋەتتىڭ. ئەمدى بايدىن قانداق قۇتۇلارسەنكىن؟ — دەپتۇ. ساقى بۇ گەپنى ئاڭلاپ، بۇ ئادەم باينىڭ قوغۇنلىرىنى ئۆزى سۇغا باستۇرۇۋېتىپ، بالاسىنى ماڭا ئارتىپ، ئۆزى قۇتۇلماقچى بولىۋاتىدۇ، مەن بۇنداق ئاسان ئەخمەق بولىدىغانلاردىن ئەمەس، دەپ ئويلاپ:

— ئىشەنمەيمەن، — دەپ، ئورنىدىن تەۋرەپمۇ قويماپتۇ. ئۇ دېھقان ساقىنىڭ تەۋرىمەي ئولتۇرۇشىغا قاراپ بۇنىڭدا بىرەر كارامەت بار ئوخشايدۇ، دەپ ئويلاپ، ئاستا بېرىپ، سۇنى ئۆز يولىغا ماڭدۇرۇۋېتىپ كېتىپ قاپتۇ.

ساقى قوغۇنلۇقتىن قايتىپ كېلىشىگىلا، ئاتىسى كايىپ:

— سەن قەستەن باينىڭ قوغۇنلىرىنى سۇغا باستۇرۇۋېتىپسەن، سېنى ئىشقا بۇيرۇپ مېنى نەس باستىغۇ. نېمە تارتقۇلۇق بۇ ! — دەپتۇ.

ساقى ئاتىسىنىڭ كايىشىنى ئاڭلاپ، ھېلىقى دېھقانىنىڭ خەۋەرنى ئاتىسىغا يەتكۈزۈپ بولغانلىقىنى بىلىپ:

— ئىشەنمەيمەن، — دەپتۇ. ئاتىسى بۇنىڭغا ھەيران بولۇپ:

— نېمىگە ئىشەنمەيسەن؟ — دەپ سوراپتۇ. ساقى:

— سېنى نەس بېسىشىغا ئىشەنمەيمەن، — دەپتۇ.

— نېمىشقا ئىشەنمەيسەن؟ — دەپتۇ ئاتىسى. ساقى:

— باينىڭ تۆلەم تۆلىتىشىگە ئىشەنمەيمەن، — دەپتۇ.

— نېمىشقا ئىشەنمەيسەن؟ — ياندۇرۇپ سوراپتۇ ئاتىسى.

— ئىشەنمەيمەن ! — ساقى ئاچچىق بىلەن ۋارقىراپتۇ.

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com